

ПТИЧЈИОТ ГРИП ЈА ДЕМНЕ ДРЖАВАВА

За кратко време подзаборавивме на кокошката од Могила, кога ете ни се случи помор на кокошките во Банско, Струмичко (иако дефинитивно опасната болест е исклучена), а вирусот на птичји грип беснее низ Турција, носејќи човечки животи. Светот е во паника, па и ние не треба да спиеме!

"Дадени им беа задачи на сите членови на Комисијата и на одделни институции кои треба да ги преземат активностите во наредниот период и така во секое време да

да се појави и кај нас. Добрупатените велат дека во најлоша варијанта првите случаи се очекуваат на пролет, бидејќи на ниска температура вирусот конзервира, а во тој период се очекува да долетаат и дивите птици. Доколку реагираме на начин на кој посочува Светската здравствена организација, тогаш ќе нема место за паника!

Смртоносниот вирус сè уште официјално не се пренесува од човек на човек, туку само од птици на луѓе, иако постои можност тој да

ОПАСНИОТ ВИРУС Х5Н1 БАРА ЕФЕКТИВЕН АКТИВЕН ПЛАН!

■ Пишува:
Рената МАТЕВСКА

На веб-страницата на Управата за ветеринарство сè уште ја нема Програмата за заштита од птичји грип, иако од таму велат дека максимално се подготвени за евентуален "напад" од опасната болест. За сите чекори кои се неопходни во делот на превенцијата, она што го бара и ЕУ според последните директиви, потребни се финансии кои Владата треба навреме да ги обезбеди.

На неодамнешната дводневна конференција во Пекинг делегатите од 95 земји и 22 организации успеале да соберат 1,9 милијарди долари. Обединетите нации претходно соопштија дека за борба против болеста се потребни 1,5 милијарди долари. Останува непознаница колку македонската влада ќе оддели дополнителни финансии за борба против опасниот вирус Х5Н1?!

бидеме подготвени", изјави Јованка Костовска, претседател на Комисијата за заштита од птичји грип.

Доколку во Турција ескалира состојбата и се случи пандемија, тогаш не е исклучено вирусот на птичји грип

мутира, што би довело до пандемија. Засега постои антивирусен лек Тамифлу од производителот "Roche", кој го држи монополот во производство на медикаментот за кој во 2006 година потребите се зголемија за десет

ДАЛИ СВЕТОТ Е СООДВЕТНО ПОДГОТВЕН?

Не! И покрај раното предупредување кое траеше речиси две години, светот е болно подготвен да се одбрани за време на пандемијата. Светската здравствена организација ги "форсира" да изготват планови за подготвеност, но засега само 40 држави го направиле тоа. СЗО и натаму ги форсира државите со соодветни ресурси да складираат антивирусни лекови примарно за употреба на почетокот на пандемијата. Околу 30 држави набавуваат голем број од овие лекови, но производителите не можат одеднаш да ги задоволат потребите со количеството на произведување. Врз основа на сегашните податоци, многу од земјите во развој ќе немаат пристап до вакцините и антивирусните лекови за време на пандемијата.

ШТО МОЖЕ ДА НАПРАВИТЕ ЗА ДА ЈА СПРЕЧИТЕ ПОЈАВАТА НА ПТИЧЈИОТ ГРИП

Специфични мерки за заштита на јајтата не постојат. Во секој случај треба да се преземат неспецифични заштитни мерки како:

- Оневозможување контакт на дивите птици и домаќината живина (поставување на заштитен мреж, дивење на живината во затворени и заштитени објекти)
- Спроведување на мерките на бисигурност на фармите
 - Опредување на фармите
 - Поставување на дезбарјери и редовно чистење и дезинфекција на сите површини
 - Користење на заштитни одела, обувки, маски
 - Хигиена на персоналот
 - Дезинфекција на возилата при влез на фармата
 - Забрана на allogување на неовластени лица во фармата
- Ресент на јајтата со живина од контролирани и здрави јаја
- Политизање на принципот –сите внатре – сите надвор-
- Да се набегнува чување на патки, кокошки и ниски во ист двор
- Секое сомневање на болест задолжително треба да се пријави на ветеринар

МАКЕДОНСКИ ПРОПИСИ ЗА СУЗБИВАЊЕ НА ПТИЧЈИОТ ГРИП

При евентуална појава на болеста во Република Македонија, се преземаат следните мерки:

- усмртнување на целата живина во заразените дворови/ фарми и населени места
- нештетно отстранување на лежиштата на живината
- дезинфекција на заразените фарми/ дворови
- забрана за движење на сите видови жива живина, месо и други производи од живина од заразените населени места
- зголемена контрола на движење на луѓето, механизација, возила и др. од заразените дворови, фарми и населени места
- други неспецифични мерки наредени од ветеринарниот инспектор

За живината која е усмртена како дел од мерките за спречување на ширењето на болеста, како и за производите и предметите кои се уништени, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство планира надомест на претрпената штета во висина на пазарната вредност.

Поддржано од Организацијата за храна и земјоделство на Обединетите Нации

ДАЛИ ПТИЧЈИОТ ГРИП Е ЗАКАНА ЗА ЗДРАВЈЕТО НА ЛУЃЕТО?

Вирусот на птичјот грип ретко ги напаѓа луѓето и ако заболат инфекциите најчесто не се сериозни, туку се проследени со конјунктивитис и благи симптоми на дишанот систем.

Треба да се напомене дека инфекцијата со високо патоген вирус на птичјот грип може да предизвика сериозни здравствени проблеми и како резултат на тоа да предизвика смрт.

КАКО СЕ ИНФИЦИРА ЧОВЕКОТ

Човекот може да се инфицира со директен контакт со заболени животни. Вирусот на Птичјот грип е термички лабилен и се уништува со нормално варење и печење на месото, што значи дека термички третираното месо не претставува извор на инфекција.

КОИ СЕ РИЗИЧНИ ГРУПИ НА ЛУЃЕ

Во ризични групи на луѓе спаѓаат оние луѓе кои работат со живина (ветеринари, одгледувачи, куќари, прекопанци, работници во кланица), личности кои работат односно доаѓаат во допир со инфективен материјал од живина или кои се вклучени во некој друг облик на контрола на болеста (ветеринари вработени во лаборатории, орнитолози, ловци)

КАКО ДА СЕ ЗАШТИТАТ ЛУЃЕТО

Моментално на пазарот не постои медицински препарат кој луѓето кој поголемо би ги заштитил од вирусот на птичјот грип. Постојат сезонски вакцини против хуманот грип заедно со против-вирусните лекови се користат како превентивна заштита против оваа болест.

октомври, 2005

ЛОЦИРАЊЕ НА ОПАСНИТЕ МЕСТА

Доброупатените ветеринари имаат своевидување за состојбата.

"Моментно ситуацијата во државата е различна. Битно е да се лоцираат местата каде што слетуваат дивите птици и да се направат мапи, да се означат тие локации. Би требало тие места да бидат под постојан надзор од стручните лица. Во случај на тие места да се случи угинување на поголем број птици, тогаш целата област треба да биде под контрола. Се земаат примероци од угинатите птици и се носат на испитување во референтната лабораторија. Во случај на позитивни резултати се прави таканаречен заштитен појас, а животните кои се заразени мора да се уништат. Добар пример е случајот со Хрватска, која и од ЕУ доби пофалби за навременото реагирање и справување со опасната болест. Тие благовремено реагираа, Ветеринарната управа беше на лице место, зеода материјали, итно се добија резултати бидејќи имаа подготвени дијагностички средства. Материјалот за испитување Хрватска (за разлика од кај нас) го испрати во Лондон по дипломатска пошта. Како резултат на навремената реакција и координација беше спречено ширењето на болеста", коментираат познавачите на состојбите.

Само за појаснување, вирусот Х5Н1 може да се дијагностицира во делот на постоење на групниот Х и во нашите лаборатории, додека Н1 може да се дијагностицира

пати. Руските научници објавија дека пронашле вакцина против птичји грип, но сепак ќе мине многу време

додека таа почне масовно да се произведува. Важно е и вакцинирањето од класичен грип на населението кое е

изложено на ризик. Што се однесува до заразените животни неопходно е нивно целосно уништување.

Година	Камбоџа		Кина		Индонезија		Тајланд		Турција		Виетнам		Вкупно	
	случај	мртви	случај	мртви	случај	мртви	случај	мртви	случај	мртви	случај	мртви	случај	мртви
2003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	3
2004	0	0	0	0	0	0	17	12	0	0	29	20	46	32
2005	4	4	8	5	16	11	5	2	0	0	61	19	94	41
2006	0	0	1	1	1	1	0	0	4	2	0	0	6	4
ВКУПНО	4	4	9	6	17	12	22	14	4	2	93	42	149	80

единствено во лабораторијата во Лондон. Сепак, со задоцнување од 40 дена (кога постоеше првото сомневање во Могила), во нашите лаборатории се набавени и ки-

дијагностицира болеста. Добраупатените коментираат дека грешки во чекори имаме во епидемиологијата, дијагностиката, евидентирањето на опасните мапи и еду-

тирал и лесно се пренесува од човек на човек, но доколку реагираме како Хрватите, тогаш нема да имаме проблеми.

Вирусот се појави во Азија

зата, посочуваат ветеринарите. Немаме главни епидемиолошки податоци за движење на болеста. Освен тоа, постои сличност со заболувањето салмонелоза и со бо-

КОГА ВИРУСОТ НА ПТИЧЈИ ГРИП И ОФИЦИЈАЛНО Е ПОТВРДЕН, CONTINGENCY ПЛАНОТ ПРЕДВИДУВА:

Од моментот кога вирусот на птичји грип и официјално е потврден, територијалните единици на ДВУ треба да ги преземат и да ги организираат следниве мерки:

3.1.1. Stamping-out на нападнатите птици лоцирани во држалиштата што е можно побрзо. Уништување на кафежите и на јајцата. Правење посебни активности со цел минимизирање на ризикот од ширење на болеста;

3.1.2. Уништување или инактивација на било која можност на контаминација на материјалите или отпадоците од храната, постилката, ѓубрето, со цел инактивација на агентот на болеста. Третирањето треба да се извршува во согласност на инструкциите на ветеринарниот инспектор или овластените ветеринари;

3.1.3. Бележење и уништување на месото за време на инкубациониот период на болеста;

3.1.4. Бележење и уништување на јајцата за инкубација за време на инкубациониот период на болеста, како и транспортирањето надвор од држалиштата. Изведените птици од таквите јајца ќе бидат предмет на официјален надзор. Конзумните јајца добиени за време на инкубациониот период на болеста, како и транспортирањето надвор од држалиштата треба што е можно побрзо да се бележат и да се уништат, освен доколку биле предмет на адекватна дезинфекција;

По спроведувањето на дадените мерки во параграфите 3.1.1. и 3.1.2., држалиштата, транспортните средства, севкупната опрема и монтирањето, мора да се исчистат и да се дезинфицираат под надзор на ветеринарен инспектор или овластен ветеринар и е согласен со преземените инструкции. Производителите за дезинфекција треба да се одобрени од ДВУ;

3.1.6. Треба да се забрани обновување на држалиштето најмалку 21 ден по комплетирањето на мерките опишани во параграфот 3.1.5.;

3.1.7. Изведување на епидемиолошките испитувања во согласност со параграфот 2.2.9.;

3.2. ДВУ треба соодветно да ги применува мерките опишани во параграфите 3.1.1.-3.1.7., исто така, и во соседните одгледувалишта во зависност од локацијата, конфигурацијата или економскиот контакт меѓу држалиштата има зголемена проценка за можна контаминација.

товите за испитување на Х5. Државата мора навремено да обезбеди парични средства за ваквите испитувања за навремено дијагностицирање на вирусот. Според познавачите на состојбите, главните "утки" се прават во необезбедените средства неопходни за навремено да се

кацијата на севкупната јавност.

ВИРУСОТ ЛЕСНО МУТИРА

Се проценува дека вирусот е опасен бидејќи лесно мутира. Нема потреба од шпекулации дека вирусот му-

Во моментот нема вакцина која може да го заштити човекот од АИ инфекцијата или болеста птичји грип, иако една од нив веќе е развиена. Меѓутоа, има солиден доказ дека вирусот на авиан инфлуенцата влијае на антивирусните лекови, така што "Англискиот оселтамивир" или друг прилагодлив антивирусен агенс ќе бидат употребени за третманот на птичји грип кај луѓето изложени на тој вирус или, пак, да се заштитат луѓето, вклучувајќи ги и фармерите, кои би можеле да бидат изложени на вирусот при контрола на живината. Тие луѓе ќе бидат снабдени со соодветни антивирусни лекови препишани на рецепт, што е можно побрзо, и доколку може не подоцна од 48 часа од изложувањето.

Европската комисија за вакцинација и имунизација (ЈЦВИ) советува дека рутината на вакцинирање на фармерите и на ветеринарите со сезонската вакцина за човечки грип не е препорачлива, но би требало да се користи во потврдата за надоаѓање на птичји грип, како заштита од можноста за реасортирање со вирусот на човечки грип за оние луѓе кои би можеле да бидат изложени на вирусот при преземањето на заштитните мерки.

ЗАРАЗЕНАТА ЖИВИНА ТРЕБА ЦЕЛОСНО ДА СЕ УНИШТИ

каде има густо население. Смртноста кај птиците достигнува и до 100 проценти. Густото население значи брзо напаѓање на организмот, односно болеста брзо се шири. Гледајќи и од економски аспект, ветеринарите укажуваат на тоа дека болеста остава и други економски последици, при што се губат големи финансиски средства. проблемот е во брзината на управување со кри-

леста њу касл, што доведува до забуна при дијагностицирањето. Во Могила, според информациите, изумирањето на кокошките се должеше на ненавременото вакцинирање против кокошкина чума, а последните случувања во Банско, Струмичко, се резултат на салмонелозата, која е диференцијално дијагностичка за инфлуенцата.

Кај нас, за жал, сè уште нема официјално достапни ма-

МЕРКИ КОИ СЕ ПРЕПОРАЧУВААТ ВО СЛУЧАЈ НА ПОЈАВА НА СОМНЕВАЊЕ НА АВИАН ИНФЛУЕНЦА

2.1. Во случај на потврдување на сомневањето за болни птици, сопствениците или теренските ветеринари треба итно да ги известат организационите единици на Државната ветеринарна управа - ДВУ.

Птиците се сомнителни дека се инфицирани доколку клиничките или патолошко-анатомските знаци, кои се карактеристични за авиан инфлуенца, се потврдат или инфекцијата со Х5 или Х7 под-тип, А тип на вирусот се потврди.

Птиците се сомнителни дека се контаминирани доколку биле директно или индиректно изложени на инфлуенца вирус Х5 или Х7 под-тип на инфлуенца вирус тип А.

2.2. Територијалните организациони единици на Државната ветеринарна управа треба да потврди и да направи хронолошки извештаи на сите случувања поврзани со веројатно присутната зараза, итно да организира мерки за објавување во согласност со Инструкциите на ДВУ за објавување на многу инфективните заразни болести кај животните, кои ги прибираат локалните работни групи; но не подоцна од 2 часа по примањето на извештајот, посета и надзор на можно зафатените имоти (опремени со специјални облекувања, дезинфекција на продуктите и средства за комуникација); пропишување и организирање на следните мерки:

2.2.1. Предметите се задржуваат под официјална контрола;

2.2.2. Веднаш се активираат мерките за испитување при што ќе се добие потврда или ќе се исклучи заразата, поделба на примероците за лабораториски тестови;

ЗАМРЗНАТОТО ПИЛЕШКО Е ОПАСНО?!

Вирусот на птичји грип е отпорен на ниски температури, што значи дека замрзнатото пилешко месо е опасно за јадење. Вирусот е термоллабилен и се уништува со варење и со печење на пилешкото месо. При ниски температури тој не се уништува, туку само се конзервира, а повторно станува активен и опасен со одмрзнувањето. Опасно е месото од живина кое е шверцувано и може да се најде по нашите пазари. Досега нема официјална потврда за случај на заболен човек кој конзумирал замрзнато инфицирано пилешко.

2.2.3. Средување на регистар на сите категории птици, попис на бројот на заболените птици по категории, птиците кои имаат клинички знаци и бројот на птиците кои немаат клинички знаци. Регистарот мора континуирано да се обновува на регуларна основа за време на целиот период на сомневање, поттикнат со бројот на повторно излежени птици и бројот на зафатените птици. Податоците вклучени во регистарот треба регуларно да се обновуваат при секоја проверка и секоја посета;

2.2.4. Сите птици во зафатените хали ќе се чуваат во кафези или на било кој алтернативен начин, обезбедувајќи изолација и исклучување контакт со други птици;

2.2.5. Треба да се забрани внесување во или изнесување од сомнителните држалишта на било кои птици;

2.2.6. Движењето на животните од другите видови, транспортните возила, месото од живина, труповите, добиточната храна, работните средства, екскретите, гнојот, или било кои други материјали со кои може да се пренесе причинителот на болеста е дозволено само преку одобрение добиено од ДВУ;

2.2.7. Јајцата можат да се транспортираат до преработувачи на јајца и продукти од јајца со одобрение добиено од ДВУ;

2.2.8. Адекватни средства за дезинфекција треба да се применуваат на влезот, излезот на држалиштето, а исто така, на влезот и на излезот на поединечните делови од држалиштето за птици. Дезинфекционите средства треба да се регистрирани во државата;

2.2.9. Епизоотиолошките испитувања треба да се во согласност со Анекс бр.5 од Инструкциите за објавување на многу инфективните заразни болести кај животните. Епизоотиолошките испитувања мора да се фокусираат и да го откриваат следното:

- Колку долго болеста веќе била присутна во држалиштето;

- Можните извори на болеста и други животни во држалиштата каде што птиците можеби се инфицирале или контаминирале од истите извори на инфекција;

- Движење на лицата, живината или на другите животни, транспортните средства, јајцата, месото, лешевите, инструментите или материјалите со кои може да се пренесе агентот на болеста од или до држалиштето кое се испитува;

2.2.10. Сопствениците на сомнителни птици треба да се информираат за нивните обврски да обезбедуваат исполнување на барањата дадени во параграфите 2.2.3.-2.2.8;

2.3. ДВУ треба соодветно да ги применува барањата опишани во параграфите 2.2.1-2.2.9., исто така, кај другите држалишта, во случаи растојанијата или економскиот контакт меѓу држалиштата да можат да водат кон сомнителност на можен пренос на агентот на болеста до тоа држалиште.

2.4. Барањата содржани во овие процедури треба да се набљудуваат сè додека не се отповикаат од официјалниот ветеринар.

пи (иако според првиот човек на Управата за ветеринарство, тие се изготвени), каде се лоцирани местата на коишто постои веројатност да слетаат дивите птици, кои би можеле да ја донесат болеста. Доколку постои веројатност пролетва да ни долетаат диви птици кои би можеле да го донесат опасниот

вирус, тогаш мора да бидеме максимално подготвени во секој поглед.

Според ветеринарите, многу е комплексно прашањето за предвидувањето на времетраењето на болеста и евентуалната можност за пандемија, но најбитно е следењето на движењето и состојбите кај дивите птици.